

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ดังนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย เด็กและเยาวชนจึงไม่สมควรที่จะถูกลงโทษในรูปแบบหรือวิธีการเช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด เนื่องจากเด็กและเยาวชนมักจะกระทำความผิดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่เจตนาหรือเพราะสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ความผิดที่เด็กกระทำนั้น มีความต่างกับการกระทำความผิดที่ผู้ใหญ่กระทำทั้งในแง่เจตนาและการกระทำ ดังนั้นรัฐจึงต้องสร้างหลักประกันเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสม ซึ่งในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (Convention on The Rights of The Child) โดยได้ลงนามเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 และมีผลบังคับเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 ส่งผลให้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของอนุสัญญาดังกล่าว ตลอดจนข้อปฏิบัติตามมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติโดยการบัญญัติ แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายภายในเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในทุกด้าน สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตระหนักถึงการที่จะต้องคุ้มครองเด็กและ เยาวชน ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีและข้อปฏิบัติดังกล่าว

ในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรในกระบวนการยุติธรรมองค์กรหนึ่งที่มีภาระหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน จึงได้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานอัยการสูงสุดให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงต่อการอำนวยความยุติธรรม การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน โดยได้มีการจัดตั้งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเยาวชนและครอบครัว (ในส่วนกลาง) และสำนักงานอัยการจังหวัดคดีเยาวชนและครอบครัวหรือสำนักงานอัยการจังหวัด (แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว) ในส่วนภูมิภาค ทุกจังหวัดที่มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจดำเนินคดีในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญาแล้ว ยังมีหน้าที่อำนวยความยุติธรรมในการคุ้มครองสิทธิของเด็กหรือเยาวชนด้วย การอำนวยความยุติธรรมในการคุ้มครองสิทธิของเด็ก

และเยาวชน พนักงานอัยการต้องคำนึงการคุ้มครองสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยการแสวงหามาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลแห่งสหประชาชาติ และเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อเด็กและเยาวชน เป็นสิ่งที่พนักงานอัยการพึงกระทำในการพิจารณาใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการเพื่อนำเด็กหรือเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือเข้าสู่การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ เหมาะสม เพื่อการบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย โดยไม่คำนึงถึงการลงโทษ และจะนำวิธีการลงโทษมาใช้เป็นวิธีการสุดท้ายเมื่อไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ด้วยวิธีการอื่น นอกจากนี้การพิจารณาใช้ดุลพินิจดังกล่าวต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริงของเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย เพื่อเป็นหลักประกันว่าการดำเนินคดีดังกล่าวเหมาะสมกับพฤติกรรมแห่งคดี รวมทั้งต้องคำนึงถึงการแก้ไขที่เด็กหรือเยาวชนแต่ละที่พึงจะได้รับ และนอกจากพนักงานอัยการจะต้องคำนึงถึงปรัชญาและเจตนารมณ์ในการดำเนินคดีแล้ว พนักงานอัยการจะต้องพิจารณาถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิด พฤติกรรมแห่งชาติ ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด ความเสียหายที่ผู้เสียหายและสังคมได้รับ สถานภาพทางครอบครัว การให้โอกาสกลับตนเป็นคนดี และผลประโยชน์สูงสุดที่เด็กและ เยาวชนจะพึงได้รับประกอบด้วย และหากพนักงานอัยการพิจารณาจากสำนวนการสอบสวนแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดควรได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าบทบาทหน้าที่พนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเอื้ออำนวยความยุติธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งสมควรที่จะได้รับการศึกษาถึงแนวคิด บทบาทหน้าที่ ความรู้ ในการปฏิบัติงานตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรคแนวทางและมาตรการในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว

การศึกษาในประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น นั้นจะช่วยให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากมิได้มีการศึกษาถึงแนวคิดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตลอดจนสภาพปัญหาอุปสรรคแนวทางและ มาตรการในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการสำนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวจะทำให้เกิดผลเสีย คือ ทำให้การอำนวยความยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนของพนักงานอัยการเยาวชนและครอบครัวไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อันเป็นการก่อให้เกิดผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ความสำคัญถึงการศึกษาเรื่องแนวคิดความเป็นมาและของ

การคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนพัฒนาการเกี่ยวกับการ คุ้มครองสิทธิในการกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการ บทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น ความรู้ สภาพปัญหา และอุปสรรค ในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงาน อัยการตลอดจนเพื่อเสนอแนวทางมาตรการในการพัฒนาแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคของพนักงาน อัยการในการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและได้รับประโยชน์สูงสุดและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่แท้จริง

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เนื่องจากผู้ศึกษารับราชการเป็นพนักงานอัยการสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเยาวชน และครอบครัว ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและ ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 จึงมีโอกาสได้สัมผัสกับพนักงาน อัยการผู้ที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ต่างก็เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมี ปัญหาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาลำรวจเกี่ยวกับแนวคิด และบทบาทหน้าที่ความรู้ ในการปฏิบัติงานตลอดจนสภาพปัญหา และอุปสรรคในการคุ้มครอง สิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการสำนักงาน คดีเยาวชนและครอบครัวเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนและพัฒนาการเกี่ยวกับ ของการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเพื่อศึกษาเป็น แนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาของพนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็น ไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนและพัฒนาการ เกี่ยวกับของการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิด ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตามที่ปฏิบัติและตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด

2. เพื่อศึกษาถึงความรู้ ในการปฏิบัติงานตลอดจนสภาพปัญหา และอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการสำนักงานคดี เยาวชนและครอบครัว

3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางและมาตรการในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุงปัญหาและอุปสรรคของพนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว ในการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่แท้จริง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องบทบาทของพนักงานอัยการกับการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาแนวคิด บทบาทหน้าที่ ความรู้ ในการปฏิบัติงานตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรค แนวทางและมาตรการในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว โดยจะทำการสำรวจเพียงครั้งเดียว (Cross-Sectional Study) ซึ่งใช้แบบสอบถามในการถามความคิดเห็นเพียงครั้งเดียว โดยศึกษาเฉพาะพนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมดรวม 31 คน

นิยามศัพท์ในการศึกษา

พนักงานอัยการ หมายถึง พนักงานอัยการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานคดี เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ สำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

“ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

“จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

“การคุ้มครองสิทธิ” หมายความว่า การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำผิดอาญาตามที่กฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้โดยชัดแจ้งและโดยปริยาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนของพนักงานอัยการ พัฒนาการเกี่ยวกับของการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
2. เพื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตามที่ปฏิบัติและตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด
3. เพื่อทราบถึงความรู้ ในการปฏิบัติงานตลอดจนสภาพปัญหา และอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการ สำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว
4. เพื่อทราบถึงแนวทางและมาตรการในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุงปัญหาและอุปสรรคของพนักงานอัยการสำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว ในการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่แท้จริง